

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt.

Telefon szám 124.
Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:
Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán.

A tanítógyűlés epilógusa.

Makó, nov. 7.

Tegnap járásköri tanítógyűlés volt, amelyen a központi járás tanítóinak legnagyobb része megjelent. A felekezetiiek éppen úgy, mint az államiak. A járásköri gyűlésen megjelent a megye tanfelügyelője: *Polyánszky László* is. Hivatalos dolga ott nem sok akad, inkább reprezentál. Itt azonban a tanfelügyelő ur mást is csinált. Nem emelkedett ugyan szólásra, hanem azért szónokolt. Szépen, higgadtan, halkán, megfontoltan, amint a hivatalos tekintélyhez illik - ülve. És ebben a néhány zárószóiban, mely már akkor hangzott el, amikor az elnök a gyűlést bezárta, a jelenvolt tanítóknak kukli prédikációt tartott az illemlről. Nem a szónyegen levő kérdésekhez szólott, nem arról tartott filippikát, hogy a tanítók nyomoruságos helyzetén miképpen lehetne segíteni, nem arról gütyögött, hogy a magas államnak nem méltóztatik a tanítók kultur munkáját észrevenni, amikor a katonaság improduktív munkáját milliókkal honorálja, nem a tanítói önértéket kívánta fokozni azzal, hogy elismerte volna azt, miképpen a tanítók munkáján, anyagi helyzetén, magatartásán mulik egy ország jövője jóléte, gazdaságának alapja, fejlődése s úgy szólván mindene, nem is arról cseveggett, hogy az utóbbi időkben Magyarország népnevelésügyének sötét kamarát igyekeznek építeni az elklerikalizálással, nem, nem ezekről volt szó abban a végsőszóban, hanem illem kérdéssről, a hivatali tekintély megsértéséről. A jelenlevő tanfelügyelő ur, - kinek bokros érdemeit egyébként nem akarjuk megtépnálni, mert azokat nem ismerjük, - abban látta a tekintélynek megsértését, hogy egynehány tanító bátorzkodott eltávozni hamarabb, mielőtt az ő magas személye felkelt volna székéről, amelyre pihenés céljából ránehezedett. Fontos volt e sérelem továbbá azért is, mert az elnök ezeket a magokról megfélemezett tanítókat rendreutasítani, utólagosan megbélyegezni elmulasztotta. Tehát a tanító gyűlés egész lefolyásából ez ragadta meg népnevelésügyünk megyei vezetőjének figyelmét. A többi úgy az mind sílfi, alpári kicsinyes dolog, de fontos az illem(!), a hivatali tekintély.

És ebben a jelentéktelennek látszó dologban visszatükröződik az

ország képe. Nem jelentéktelen dolog ez, hanem nagyon is fontos. Tekintélyt akart védelmezni a tanfelügyelő ur egy kicsinyes külsőség megszólásával, amiben még igaza sincs.

A tanfelügyelő ur elfelejti azt, hogy ő tanfelügyelő bár, de nem őrnagy és nem ezredes. A tanfelügyelő ur elfelejti, hogy a magyar tanítók nem katonai fegyelem alatt állanak, sőt rossz is volna, ha uniformisos belsőt és külsőt huznának rájuk, ha nem tudnának gondolkozni s ha nem lehetnének a legnagyobb mértékben önállóak. A katonaságnál igenis divat az, hogy az alantas tisztnek nem szabad az asztalt, ahol ékeznék addig elhagyni, amíg a jelenlevő legmagasabb rangú tiszt erre jelt nem ad, kivéve ha szolgálatba megy. Csakhogy a tanító nem katonatiszt. A tanító gyűlés nem tisztis összejövetel. A tanítónak szabad mozgása van. A tanító nem iskolás gyerek, hogy feltartsa az úját, ha ki akar menni. Sőt ezt a vicces jelentkezést modern tanító ma már nem kívánja az iskolás gyerektől sem. Nem kívánhatja a tanfelügyelő ur sem. A tanítók azért jönnek össze, hogy a népnevelésügy fejlődéséről, új taneszközökről, haladottabb módszerekről *tanácskozzanak*, hogy a saját hivatásbeli és gazdasági dolgait *megbeszéljék*. A szabad mozgást, a szabad szót nincs jussa korlátozni semmiféle tanfelügyelőnek sem. Igaz, hogy az utóbbi időben a tanfelügyelők a szabadabb szellem elterjedését, a gondolkodásbeli fejlődést megakarták akadályozni a tizekre menő tanítói karban, mert így kívánja a központi kormányzat. Igaz, hogy az utóbbi időben a tanfelügyelők nemcsak a népnevelésügy eléggé mizerabilis ügyeivel foglalkoznak, hanem azzal is törődnek, hogy milyen a tanítónak a politikai meggyőződése. De gondolkodó ember előtt egy percig sem lehet kétséges az, hogy ez abnormális, lehetetlen és tarthatatlan helyzet.

Igaz, hogy a régi iskola, a tekintély minden áron való megvédelmzésében látja a mostani rendnek fentartását. Ez azonban hamis álláspont. Nem a hivatalnak van tekintélye, hanem a *jól betöltött* hivatásnak. A tisztelet nem azért kell hogy kijárjon valakinek, mert főispán, tanfelügyelő, ügyvéd, alispán, szolgabíró, polgármester, vagy tanító, hanem azért, mert jó főispán, jó ügyvéd, jó

tanítósb. Aki szolgálatának ellátásában muladékos, aki ahhoz nem ért, aki hatalmával visszaél, aki a köznek árt, hiába vindikálja magának a tiszteletet, embertársainak, kollégáinak, alantásainak, felebbvalóinak nem kötheti be a száját s különösen nem a közvéleménynek, hogy működéséről a lesújtó bírálatot el ne mordják. Éppen azért ázsiai a mi közigazgatásunk is, - tisztelet a kevés kivételnek - mert a hivatali tekintélyt akarják fentartani s nem az a cél, hogy jól adminisztráljanak. A szolgabíró, az alispán, a főispán, a hivatali főnökök legnagyobb része hatalmára támaszkodva félelmes akar lenni s nem munkájáért, helyes eljárásáért tisztelt. Éppen azért helytelen mostani társadalmi rendünk, mert nem a munkának van becsülete, hanem a hivatali állásnak s a legnagyobb részt nem hozzáértésért, érdemüért kapják mai napság a hivatali állást, hanem protekció, sógoraság - komaság, születési előjogok örvén.

A legszomorubb azonban az egész esetben az, hogy a lepcsőkondíázott tanítók közül nem akadt egyetlen egy erős gerincű ember, aki ebben a kérdésben az igazságot a tanfelügyelő urnak meg merte volna mondani s mindaddig, míg az önérték, a jól végzett munka tudata nem teszi erősekké a tanítókat, méltán megérdemlik, hogy néha napján ilyen fricskát kapjanak, hátha hamarabb észre térnek tőle. Még szomorubb azonban a perspektiva a jellemképzés jövőjére nézve; mert micsoda gerinctelen és hajbókoló generációt várhatunk azoknak a tanítóknak a keze alól, akik meghunyászkodva állanak méltatlan és gyerekes dorgatorium előtt?

Esperit János.

A közigazgatási bizottság ülése.
Csanádvármegye közigazgatási bizottsága holnap, szerdán délelőtt tartja meg *Hervay István* alispán elnöklésével november havi rendes ülését.

Közügyülés a városnál. Makó város képviselőtestülete e hó 13-án tartja meg *Galambos Ignác* dr. polgármester elnöklésével november havi rendes ülését.

Berzeviczy lemondott.

Óriási vihar Tisza miatt.

A képviselőház ülése.

Telefon tudósítás.

Budapest, nov. 7.

A képviselőház megnyitása óta nem volt annyi ember az országgyűlésben, mint ma. Az ülés terem zsúfolva megtelt képviselőkkel, a karzatokon pedig valóságos verekedtek az emberek, hogy egy-egy helyhez jussanak. Páratlan izgalom és türelmetlenség közepette nyitotta meg az ülést *Návay Lajos* alelnök. Mindenki tudta, hogy ma terjesztik elő *Berzeviczy Albert* elnök lemondását, de sem az ellenzéken, sem a munkapárton nem volt vele tisztában senki, hogy a másik oldalon milyen haditervet készítettek elő és milyen folytatása lesz a megkezdett akciónak.

Az elnök *Leveleinek felolvasása* rendkívüli izgalom között ment végbe. Meglepetést keltett az a kisértő beszéd, amit az elnök lemondásának előterjesztése után *Návay Lajos* alelnök tartott és még nagyobb meglepetést keltett, mikor beszéde végén azt javasolta, hogy *küldöttségileg kérjék föl az elnököt, hogy foglalja el újból az elnöki széket*.

A kormánypart azt hitte, hogy ez egyhangú lelkesedés mellett fog megtörténni és akkor majd hivatkozhatnak a képviselőház határozatára, a melyben szerintük követve benne van az az elhatározás is, hogy a Ház már tudomásul vette *Berzeviczy* lemondását, mert hiszen máskülönbben a küldöttség nem kérte volna föl arra, hogy foglalja el ismét az elnöki széket. Az ellenzéken azonban ezt a ravasz fogást észrevették, tiltakoztak az indítványnak ilyen formában való megtétele ellen, mire *Návay* hamarosan felüggesztette az ülést, hogy párthiveivel érintkezhessek.

Szünet alatt aztán mindkét oldalon megállapították, hogy *Návay* indítványa a legkötönyebb alkalom lenne a beszéző obstrukció folytatására, mert *Návay* indítványa fölött vitának volna helye és ebben a vitában az ellenzék minden tagja részt venne. A munkapárt ezzel szemben az ülés végén, a napirend megállapításánál keresztül akarja erőszakolni, hogy a holnapi ülésre mégis csak kitűzzék az elnökválasztást. A mi azonban nem sikerült, huzzák a mai ülést, de nem fogják megengedni, hogy az elnökválasztás mindaddig napirendre tűzessék, míg *Berzeviczy* lemondása nincs elintézve.

Elnök: *Návay Lajos* féltizenegy órakor megnyitja az ülést.

A jegyzőkönyv hitelesítése után *Návay Lajos* alelnök nagy figyelem között kezd szólni:

A közkedvelt makói IDEÁL-crème, ma már a legtökéletesebb arcfinomító

vegyi készítmény, mely állandóan használva, az arcnak üdeséget, szépséget kölcsönöz. Egyedül a készítőnél,

Kudar Lajos

makói újjvárosi gyógyszerárban kaphatók.

Ideál-crém 1 tégely 1 korona, Ideál-tej 1 korona, Ideál-szappan 70 fillér, Ideál-pouder 3 féle színben, u. m.: fehér, rózsás és krém színben, dobozza 1 kor. Csak az a valódi készítmény, mely törvényes védjegyben KUDAR-nével van ellátva. E készítmények Párisban 1897-ben aranyéremmel, diszokl. és francia éremkereszttel lettek kiténtve!

23

— Van szerencsém bejelenteni, hogy Berzevicsy Albert, a képviselőház elnöke levelet intézett hozzám, amelyet kötelességem a tisztelt Ház tudomására hozni. Fülkérem Mihályi Péter jegyző urat a levél felolvasására. (Halljuk! Halljuk!)

Mihályi Péter jegyző az előadói emelvényről felolvassa Berzevicsy levelét.

Mikor a jegyző Berzevicsy lemondó levelének felolvasását befejezte, a baloldali nagy lármát ütött s ilyen kiáltások hallatszottak:

— Most jön az ugrai levél! Az oroszok!

A zaj lecsillapultával Návay Lajos alelnök kezdett beszélni.

— Azt hiszem, a tisztelt Ház egyhangú felfogását és érzelmeit fejezem ki, midőn az elnök lemondási szándékán az egész Ház, mondhatnám a nemzet szomorúságát jelentem ki. Berzevicsy Albert személyével s a közpályán szerzett érdemeivel köztiszteltet vívott ki az egész nemzet előtt. Bármilyen eltérés legyen közöttünk a napi kérdésekben, egyben egyesülünk: az igaz érdem és hazafias becsület elismerésében. (Zajos éljenzés és taps balról.)

Nehéz időket élünk, mindenkinek kötelessége félre tenni azt, ami választ s keresni azokat a mozzanatok, amelyek mellett találkozhatunk. (Zajos taps és éljenzés baloldalon), amelyek a parlament számára munkaanyagot nyújtanak s amelyek Magyarország ezredéves alkotmányának preszürsét megőrzik. (Élénk éljenzés és taps a Ház minden oldalán.)

Két tennivalót látok a Ház számára. Javasolom elsőben is, hogy a Ház küldöttséggel kérje föl Berzevicsyt lemondásának visszavonására.

(A baloldal viharos éljenzéssel és tapsal fogadta az elnöknek ezt az indítványt, amely általános meglepetést keltett. A baloldalon a képviselők felálltak s úgy tapsoltak és éljenztek. A jobboldalon csak szörványosan hallatszott taps.)

Remélem, hogy lemondó szándékát a Ház egyhangú óhajára visszavonja s ezzel a kibontakozást megkönnyíti. Ha pedig nem vonja vissza lemondását, a Ház azt tudomásul véve, gondoskodik a belső rendjének további biztosításáról. (Helyeslés.) Indítványozom, hogy a Ház küldöttsége még ma lépjen érintkezésbe az elnökkel.

— Most! Most! — zugják a baloldalon.

A nagy zaj közepette Návay alelnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után Návay Lajos alelnök az ülést újolag megnyitja.

Kossuth Ferenc jelentkezik szólásra. Egyetért az alelnök indítványával, ő maga is ezt az indítványt akarta előterjeszteni:

Kérje fel a Ház a lemondott elnököt, hogy lemondását vonja vissza, minthogy egyéni kiváltságain kívül a házszabályok helyes alkalmazása miatt iránta az egész Ház bizalommal viselkedik. (Helyeslés a baloldalon.)

Az ellenzék ma is állja azt az ajánlatát, hogy a költségvetést hajlandó az év végéig megszavazni.

Most Holló Lajos állott föl, hogy a Justh-párt nevében nyilatkozzék.

Holló Lajos: Hozzájárulunk az elnökség indítványához a küldöttségre nézve, de felvetjük a kérdést, vajjon lesz-e annak eredménye. Ha eredményt akarunk elérni, kell, hogy további lépések is történjenek. Kell, hogy azok a mozzanatok, melyek talán nem is a kormány, nem is a többség intenciójából, de mégis felmerültek és bizalmatlanságot támasztottak az elnök működése iránt...

Gróf Tisza István: Oh, dehogy! Oh, nem támasztottak!

Holló Lajos: ... hogy azok a tünetek eloszlatassanak, mert míg azok megvannak, az elnök lemondásának okai sem szűnhetnek meg. Kell tehát,

hogy a képviselőház még egy kijelentést tegyen az alelnök nyilatkozata kapcsán, hogy tudniillik az elnök eddigi viselkedését és házszabálymagyarozatát magáévá teszi...

Egy hang balfelől: Tisztességes ember nem is gondolkozhatik másként! (Zaj a munkapárton)

Holló Lajos: ... és az elnök személye és működése iránt bizalmát és elismerését nyilvánítsa. Csak így biztosíthatjuk az elnök visszatérését. (Élénk éljenzés és taps a baloldalon. A munkapárt némán és mozdulatlanul ül helyén.)

A hírlapok arról irtak, hogy a munkapártban szövetkeztek arra, hogy Tisza Istvánt megvédik minden inzultus ellen. Mire jó ez? Ha Tisza az elnöki székben nem a törvényekhez és a házszabályokhoz alkalmazkodik, akkor hiába ez a védelem. Ebből az egész szövetkezésből az következhetik, hogy Tisza István az elnöki székben törvénytelen szándékai vannak.

Óriási zaj tört ki ezekre a szavakra. A jobboldal az ellenzék ellen lármázott, a baloldalon a padokat verdesték, egyik párt túl akarta kiabálni a másikat. E közben felugrott Ertsey Péter munkapárti képviselő, öklével fenyegette az ellenzékét, valamint kiáltott, de a nagy zajban semmit sem lehetett kivenni. Mádikóvács János fenyegető mozdulatokkal válaszolt Ertseynek. Mind a kettőn vérszíves arccal állottak szemben egymással. A következő pillanatban Ertsey kezével kifelhívja Mádikóvácsot és ezt ordítja:

— Gyere ki!

Ertsey, ki egy pad közepén állt, félretolta az embereket, kirohant és kint a folyosón fel és alá szaladva kereste Mádikóvácsot, aki azonban hívei, úgy látszik, nem engedték ki a teremből. Végül is néhány munkapárti képviselő karonfogta Ertseyt és bevezették az üléssterembe.

Ebben a pillanatban ért a folyosóra Justh János és Ertseyt keresve ezt kiáltotta:

— Ha okosodik, lelövöm, mint egy kutyát!

Holló beszéde után az elnök szünetet rendelt el. Az ellenzék részéről rövid néhány perc alatt harminchét szómonként jelentkezett az elnöki indítványhoz.

Justh Gyula lelkes hangulatban biztatta híveit és mikor megkérdezték tőle, hogy mikor beszél, így felel:

— Majd csak tavasszal!

Szünet után Rakovszky István állott fel szólásra.

Csodálkozik, hogy Berzevicsy éppen ezekben a válságos időkben hagyja el az elnöki széket, amikor kétszeres kötelessége volna vezetni a képviselőház tanácskozásait.

Ezután támadja Tiszát. Szemére veti, hogy feladta még a 9-es bizottság határozatát is, melyhez pedig politikai becsületét kötötte.

Rakovszky után Tisza személyes megtámadtatás címén szólal fel, de tiltakozik a támadás ellen, de közben teljesen lehurrogják.

Utána még Károlyi József és azután Khuen miniszterelnök beszélt. Délután 2 óraker a vita folytatását holnapra halasztották.

Itt jegyezzük meg, hogy — mint budapesti tudósítónk telefonon értesít — az egész munkapárt konsternálva van. Rendkívül váratlanul érte az ellenzék ügyes taktikája. Berzevicsy lemondása körül most eltarthat a vita akár — tavaszig is.

Üzleti kiszolgálásra felvétetik

két leány

Iritz Sámuel özvegy cégnél.

Zsilinszky-ügy a Kurián.

Megsemmisítették a gyulai esküdszék ítéletét.

— Telefon értesítés. —

Budapest, nov. 7.

A Kuria oszlopos csarnokában, a második emeleten keskeny előszoba választja el azt a két tanácsstermet, amelyben az ország legfőbb ítélőszéke döntött ma országos izgalmat felkeltett bűnügyben. A Kuria első büntető tanácsa Vavrik Béla tanácselnök elnöklelte alatt ma ítélezett ama semmisségi panaszok fölött, amelyeket a Zsilinszky fiuk bűnpörében a békésgyulai tárgyalás alkalmából az ügyész terjesztett elő. Ismeretes, hogy az esküdtek a két Zsilinszky fiut nem szándékos emberölés, hanem jogos önvédelemben elkövetett súlyos testi sértés vétségében mondták ki bűnösnek, amely alapon a bíróság felmentette őket. A tárgyaláson Achim Andrásné részéről dr. Fényes Samu jelent meg, míg a védelmet, mint az esküdszék előtt dr. Kenedi Céza képviselte. Tíz óraker kezdődött meg a tárgyalás, Valkó Pál referátumával. Valkó részletesen ismertette az ügy előzményeit és az esküdszéki tárgyalás menetét. Utána Varga Ferenc koronaügyész emelkedett szólásra. Ezután pedig Kenedi védő tartott nagyhatású védőbeszédet, melynek elhangzása után a tanács határozathozatalra vonult vissza.

Rövid ideig tartó tanácskozás után újra megjelent a teremben a tanács s az elnök mély figyelem mellett hirdette ki az ítéletet, amely szerint a kir. Kuria a békésgyulai felmentő ítéletet megsemmisíti s új tárgyalást rendel.

Az ítélet megsemmisítése okául azt hozta fel a legfelső bíróság, hogy a törvényszék két csendőr tanut és özv. Viciánnét az ügyész nem esküdttette meg a vallomására.

Hazug tudósítások

Hogyan informálják a pesti lapokat.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, nov. 7.

Furcsa hírek jelleme meg mostanában a pesti lapokban Makóról. Olyan tudósításokat olvasunk Makóról, hogy szemünk szánk eláll a bámulattól, hogy milyen dolgok történnek Makón s a makói lapok egy szóval sem emlékeznek meg a dologról.

Ma például azt olvastuk az összes pesti újságokban, hogy Geréb Ferenc (van e ki nevet makón ismeri?) könyvkötő makói városi képviselő, 19 váltót hamisított, csalt, letartóztatták stb. Nincs Makón ember aki erről az esetről hallott volna, mégis ezt olvassuk a pesti újságokban. A mult szombatn meg olyanforma dolgot olvastunk, hogy a makói határban 2 gyermeket megvadult lovak halálra gázoltak. Erről sem hallott itt makón senki egy szót sem.

Ez a hazugság sem utolsó, hogy a megyei ellenzék Návay Tamás kinevezése ellen deputációzni akar Khuen-Hédervárynál.

Ilyen s hasonló hazugságok röpienek világgá Makóról, hogy ki ezeknek a hazugságoknak közrebocsátója nem tudjuk. Egy bizonyos, a Magyar Távirati Iroda tudósítója nem teszi.

A jó izlés nevében tiltakozunk kell az ilyen otromba híresztelések ellen s ezt ezennel meg is tesszük.

NAPI HIREK

Tájékoztató,

Naptár. November 8. Szerda. Római kath. Gottfried pk Gör. kath: Október 25. Marcian. — Nap két 6 óra 25 perckor, nyugszik 4 óra 34 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Váltakozó, felhős idő várható, ényegtelen hóváltással és elvétve esővel. — Sürögnyprognózis: Váltakozó, enühe, elvétve csapadék. Déli hőmérséklet: 11-2 fok Celsius.

— A debreceni egyetem. Debreczenből jelentik: A debreczeni református egyházkerülethez ma érkezett le Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter leirata a harmadik egyetem ügyében. Leiratában közli a miniszter, hogy az új egyetemet Debreczenben fogják felállítani és az erre vonatkozó szerződést megküldötte aláírás céljából. A szerződés külön körvonalozza az egyetem teológiai fakultásának az ügyét. E szerint a fakultás költsége a református egyházkerület terhelé, ennek fejében azonban a tanári kinevezéseknél a miniszter tartozik az egyházkerület véleményét figyelembe venni. A leirat a városban nagy örömet keltett. Az egyházkerület november 20-án tartandó közgyűlésén tárgyalja a szerződés ügyét.

— A polgármester Budapesten. Galambos Ignác dr. polgármester ma Budapestre utazott, hol a városnak néhány ügyét sürgeti meg a miniszteriumban.

— Megfelelő határozat. Megirtuk már több ízben részletesen Mikus M. Flórián városi írnok viselt dolgait és ennek kapcsán közöltük azt is, hogy Galambos Ignác dr. polgármester Mikust felfüggesztette állásától. Mikus M. Flórián ma terjedelmes felelőbe adott be a felfüggesztő határozat ellen, melyben egyszerűen letagadja mindazokat, amelyeket az előzetes vizsgálatnál beismert.

— Virilisjog átruházás. A makói takarékpénztár részvénytársaság Makóvárosánál meglévő virilis képviselői jogának gyakorlását az 1912-ik évre Dózsa Imre dr. takarékpénztári igazgatóra ruházta át.

— Javítják a rosszat. Ez a rossz, melyet most Makón javítanak, nem más, mint az aszfalt kocsiút, mely a városon keresztül húzódik. Ezt toldozzák-foltozzák Makón állandóan, de azért az mindig gidresgödörös marad. Maholnap ennek az utnak főtartása annyiba fog kerülni, hogy azért jó új műutat lehet majd készíteni. Az is igen érdekes, hogy az aszfalt kocsiutat rendszerint ószszel javítják. Így aztán ha eső esik, csak a közlekedést akadályozzák. Jó volna, ha a hatóság kényszerítené az aszfaltfurasaságot arra, hogy a nyár folyamán végeztesse a javítás munkálatait. Ez annál inkább is megkövetelhető, mert hiszen ez a kocsiút nyáron is éppen olyan rossz, mint ószszel, vagy télen.

— Istentisztelet a tanyán. E hó 12-én, vasárnap délelőtt 9 óraker Bereczky László református lelkész isteni tiszteltet tart a Rákosi-iskolában. Isteni tiszteltet után Bereczky László beszédi a templomépítésre befolyt, de még el nem számolt pénzeket, azért kéretnek a gyűjtők, hogy a gyűjtött pénzeket az alkalommal magukkal hozni sziveskedjenek.

— Új rendőr. Rákossy Gyula rendőrkapitány az üresedésben levő rendőri állásra Batik Pétert nevezte ki.

Felvétetik két tanuló

Kolozsy Károly

vas- és fűszer üzletében.

Ami igaz, az igaz!!

De az is igaz, hogy jó és olcsón csakis az »Alkalmi áruház«-ban lehet vásárolni, mert tulajdonosának sikerült készpénzért egy nagy tétel legújabb divatu tiszta gyapju női- és férfi ruhaszövetet, vásznat, remek téli árukat, valamint egyéb, a kézműáru szakmához tartozó cikket igen olcsón megvenni, mely árukat az »Alkalmi áruház«-ban a már megszokott olcsó árakon fogja elárúsítani.

Győződjön meg erről saját érdekében mindenki.

Alkalmi áruház.

Kossuth szoborral szemben.

Petrezselyemmagot

megbízható idei magot

a legmagasabb
áron vesz

Mandl Zsigmond

MAKÓ. 136

Biztos sikert érhet el, aki venni, bérelni, eladni, bérbeadni, bármit ismertté tenni vagy értékesíteni akar **a Makói Független Ujság** hirdetései útján.

Rikkancsok felvétetnek a kiadóhivatalban.

Gyümölcs-fa

163 eladás.

Ha biztos sikert akarunk elérni, úgy már most ne mulasszuk el a gyümölcsfák ültetését. Ezen okból előjegyezhető a legfinomabb fajta alma, körte, barack, őszibarack, ringló, befőzni való a r a n y a l m a, cseresnye és meggyoltványok, továbbá szabad földben nemesített 2 éves koronával bíró különféle fajta nemes rózsák, örökzöld thuyák, ákácok, stb. BREUER ZOLTÁN mérnök makói belsejében faiskolájából, ahol a kívánt fajok személyesen is kiválaszthatók. Megrendelések és előjegyzések elfogadtnak, úgy kint a helyszínén a faiskolában, mint pedig BREUER ZOLTÁN „Orangyalhoz” címzett gyógyszerárúháza (Telefon szám 92.) Makón. A gyümölcsfák heti piacok alkalmával a püspökkert előtt beszerezhetőek.

Csanádmegye

földrajzi tananyagának módszeres feldolgozása. Irta: Egressy Péter. Miniszterium által engedélyezett mű. Mellékleteivel együtt beszerezhető

Gaal László

makói könyvkereskedőnél.

— Vajha az uristen sugallmazta volna önnek! --- mondta Filippino, miközben kezébe vette a tollat.

— Irja le csak a 4-est (ez szerencsés menekülésének a dátuma volt), a 30-ast (a villa ára) és végül a 90-est, ez ugyanis a legfőbb boldogságot jelentse magának és a Chiarinájának. Isten vele, Filippino! Nekem egy halottat kell Mianóba kísérem. Addio, éljen boldogul!

Csodaszép, pehelykönnyű kalapjával a fején s bámulatosan könnyű szívvel, némi girbe-gurba út után az apró utcákon a pályaház felé vette útját a barát, a mint éppen tizenkettőt ütött.

Husz perccel később, jobb hónalja alatt aquinói szt. Tamást és az ő tudományát szorongatva, egy harmadosztályu kocsiszakasz srnkáqa huzta magát.

Senkisé látta őt elutazni, mindenkinek azt kellett hinni, hogy egy halottal Mianóba ment. Nos, a halott mindenesetre ott volt, ott a galléroköpenye alatt, de oly fajta halott volt, mely az élőket feltámasztja.

— Isten veled, maradj itt, rosszindulat, kamorra, tudatlanság városa! --- kiáltotta magában, a mint a vonat megindult és emlékezete sötét háttérében egy kis latin vers mozdult meg, melyet mint iskolás gyermek, könyv nélkül betanult: „Beatus ille qui procul negotiis” (Boldog, ki minden munkától távol).

A nap szép, napos és üde volt, valóságos vidám áprilisi nap. De a barát ez egyszer nem volt jó csillagász.

A reggeli fény, piszkos, sárga függönyökön keresztül törve, fakó világossággal töltötte be a helyiséget, melyben a gyertyatartók, a lámpák, az oltárképek keretei csillámlottak. A holt fülkék, elfeledett zugok csöndes félhomályában hatalmas szentek emelték karjaikat az égre, porlepte szobrok lethargikus álmodat aludtak s ósrégi siratok simultak a falazatokba.

— Et lux perpatue luceit ei! — mondta a rémült arcu szerzetes, miközben megfordult, tenyereivel a vállain és beesett fehér szeméit Don Cirillora szögezte.

Összekuporodva a márványkorlát tövében ült egy asszony, talán az elhunyt özvegye, fájdalmas zokogásának, mely időről-időre megszakította a boltozat csöndjét, szekundált a templom háttéréből egy lámpának hörgő hangja, melyben hiányzott az olaj.

Cyryll páter mély szomorúságot érzett a szívébe lopózni s gyöngébben és gyöngébben tette magát hallhatóvá benne az aljas haszonlesés hangja. Kétely, lélekmaradás támadt benne.

Talán mégis nagyon csüngött a földi dolgokon s elhanyagolta miatta erkölcsi tökéletesülését, a kötelességszerű gondoskodást lelke üdvéről. Egy napon számadást fog követelni az Isten tőle a rábizott fontról és az Isten nem hagyja magát kötvényekkel és elsőbbségekkel kifizettetni. Isten a jó cselekedetek aranyával akarja magát kielégíttetni. Mikor gondolt ő, Don Cirillo, valamikor csak pillanatra is a halálra az örökkévalóságra?

Megsemmisülten, aggodalmasan ünnepélyes esküt esküdött Don Cirillo: a mai nap lesz az utolsó uzorás pályafutásán. Amint egyszer birtokában lesz a villa

Egy jó órát szerezhethet magának

vagy divatos arany- és ezüst ékszereket m. kir. fémmel ellátva rendkívül jutányos árak mellett.

Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalék árengedmény. Erős vasuti és munkás órák pontosan beszabályozva jóállás mellett. Régi nagy tört aranyat a legmagasabb árban veszek vagy új tárgyakra becserélem. Különlegességek divatos női órákban és ékszerekben. Midőn biztosítom a n. é. közönséget a legszolidabb kiszolgálásról, h. pártfogásukat kéri

VIDOR MANÓ órás- és ékszerész (20)

Makó, (főtér) az „Otthon“-kávéház mellett.

Gyógyszertár átvétel!

Ezennel szíves tudomására hozom a nagyközönségnek, hogy

Besenyei Dezső urtól, a róm. katolikus templom mellett, a Szt. István-téren levő

gyógyszertárat megvettem
s ezentul személyesen fogom vezetni.

Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi különlegességeket, kötszereket, stb. stb. Raktáron nem lévő dolgokat, a legrövidebb idő alatt meghozatok.

A nagyközönség szíves támogatását kéri: Makó, 1911. nov. hó.

JENEI SZÉKELY LAJOS

(162) gyógyszerértulajdonos.

NŐI FELÖLTŐK ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Legujabb őszi- és téli ujdonságokban;

színes angol áruból, posztóból, bársonyból és selyem-plüssből

o o Bébé- és leányköpenyek, felöltő különlegességek. o o

Mértékszerinti rendelések elsőrangú munkásokkal saját műhelyünkben a leggondosabb kivitelben készülnek.

Menyasszonyi kelengyék! Fehérneműek!

Ágynemű, francia és angol párna, ing, hálókabát, nadrág- és fűzővédő, paplan lepedő!

Csecsemő kelengyék.

Keresztelő párnák, fejkötők és himzet piqe paplanok.

Női bluzok a legizlésebb kivitelben.

(171) Szőrmeárak,

boák, muffok a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivittelig.

Legujabb divatu

női- és leánykalapok!

Posztó, biber, selyem, bársony- és gyászkalapok állandóan raktáron.

Diszítések és alakítások **Pártos E. és Tsa** Makó. Főtér, (az Otthonkávéház mellett)

Különleges pálinka-árjegyzék.

5 éves kajszin-barack pálinka literje 1 frt. 50 kr.,

10 éves kajszin-barack pálinka literje 2 irt.

Valódi ó-törköly pálinka literje 1 frt. 20 kr.

Iritz Sámuel özv. cégnél

Valódisáqért szavatosságot vállal acég.

Kiadó ház.

Lonovics-sugáruton épült új házam, melyben van három szoba s előszoba a szükséges mellékhelyiségekkel, november 1-től kiadó.

Dr. Kiss Pál
ügyvéd.

és zsebében a kuriával megkötött szerződés, nem fog többé semmi egyébire gondolni, mint embertársainak javára és az isteni igazságok tanulmányozására, végrendeletet is akart tenni a szegények és árvák javára. Falusi csöndben, az olajfák hűs árnyában, a tücskök által vidáman körülcirpelve, mága előtt a hegyekkel, a tengerrel, élvezni fogja az igazak arany életestjét mind boldog végéig . . .

— Et libera nos a malo! — mondta bensőséggel s szokatlanul nagy és tüzetesen megcsinált keresztet vetett magára.

Aztán felkelt és távozott és pedig hogy a hivatlanok kíváncsiságát annál biztosabban félrevezesse, egy kis oldalajtón át, mely egy mellékutcába nyílt.

Még egészen elmerülve töredelmében haladt az utján, mikor hirtelen halotta, hogy valaki a nevéen szólítja.

— Don Cirillo! Don Cirillo! . . . Legyen kegyes . . .

— Kicsoda ön? Mit akar tőlem?

— Én Filippino, a kalapos vagyok. Hát nem ismer már?

— Ahá! bizonyosan arra akar emlékeztetni, hogy egy kis maradék tartozásom van önnél?

— Mindjárt itt halljak meg, ha csak gondoltam is arra. De szegény ördög vagyok. Tegnap nálam járt a törvényszéki szolga és foglalással fenyegetett. A feleségem vörhenyben fekszik, szegény négy porontyom meg éhen hal.

— Mit tehetek én ez ellen?

— Csak egy csekélységet, Don Cirillo! Csak éppen, hogy valamit kapjunk a gyomrunkba.

— Filippino, én magam is szegény ördög vagyok és éppen most nem vagyok abban a helyzetben . . .

— Hallgasson ide, Don Cirillo! Van egy szép új kalapom, melyet egyenesen az ön számára tettem félre. Tulajdonképen a vicarius ő méltóságának volt szánva, de nagyon kicsiny lett neki. Vigye el Don Cirillo, mielőtt a foglaló bizottság elviszi és adjon annyit, a mennyi szükséges hozzá, hogy Chiarinám számára orvosságot vegyek.

Cyrill páter meggondolta, hogy miután nem tér többé vissza Nápolyba, egy új kalap nem lenne fölösleges. Az éppen átélt töredelem néma maradéka szintén megszólalt a szívében s miután a Filippino boltja egész közel, a legközelebbi tér sarkán esett, oda ment vele s egy pár lírát tett az asztalra.

— Adjon legalább tizenkét lírát, Don Cirillo! Nézze csak a szép, vandonatuj kalapot . . . könnyű mint a toll, szalagjai a legjobb selyemből . . .

— Punktum! Nem adok többet ennyinél.

— De van még egy kis hátralékos tartozása is.

Cyrill páter meggondolta, hogy valóban nem lenne illendő dolog adósságokat hátra hagyni.

— Nos tehát, — mondta — tizenegy lírát adok és ezzel vége. És ami a régi adósságot illeti . . . akar jó három számot érte?

— Ha igazán, igazán nagyon jók.

— Ugy veszem észre, hogy éppen most jó sугallatom van. Ma mennek át a Bak jegyén. Irja le gondosan, mert valóban azt hiszem, hogy első minőségűek.

Regény.

Ezerszer a halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: **Ő maga.** (85)
IX.

A vérfürdő.

Mikor végre a nyelvelés az örületig ment s az első dárdát el akarták dobni, én falábaimon előtérbe léptem. Több dárdát dobtak rám, de paizshordóim mind fel fogták őket. Erre egy féltucat nyilat lőttem az ellenség soraira gyorsan egymás után. A megdöbbenés, melyet ezek a „láthatatlan nyilak” előidézték, valósággal leírhatatlan volt.

A rémület ordítósaival megfordult s vad futásnak eredt az ellenség. Embereim utánok vetették magukat s sokakat megsértettek közülök.

A vad futás közepette (az uralkodó gondolat mindig fölülkerekedvén bennem) eszembe ötlött, hogy jó üzleti fogás lenne barátimmá tenni a legyőzött törzset, mely hasznos szolgálatot tehetne nekem a civilizáció felé teendő utamban, minek a gondolata sohasem ment ki a fejemből ama naptól fogva, mikor kis kopár szigetemre vettem. Emellett megdöntöttem, hogy ha érdeklődést keltek e nomád törzsekben magam iránt, elszigeteltségemnek a híre roppant távolságokra elhalt a földrészből belsejébe, talán egészen a civilizáció határáig.

Közöltem eszmémet embereimmel s azok legott magukévé tették nézetemet. Egész készséggel beleegyeztek, hogy segítségemre lesznek.

Mig velök beszélgettem, a legyőzött harcosok mintegy háromnegyszáz singnyire állást foglaltak s kíváncsian lesték mozdulatainkat. Én erre letettem falábaimat és nyilamat s törzsfőnökeimmel iménti ellenségeink felé tartottam.

Amint lombos faágakkal mint fegyverszünetet kérő lobogókkal

közeledtünk, én jelt adtam a meglepett embereknek, hogy barátságos szándékkal jövünk s mikor megállottunk, egy pár törzsfőnök előre lépett fegyvertelenül, hogy értekezék velünk. Eleinte nagy ámulatba ejtették őket szavaim, de csakhamar meggyőztem őket szándékaim őszinteségéről s végre beleegyeztek, hogy elfogadják baráti ajánlataimat.

Legott elismerték fensőbbseget s az embereimet, aztán az összes főnökök önként előléptek s meghódításuk jeléül a lábaimhoz kuporodtak le. Erre a két sereg egybeolvadt s mindnyájan visszatértünk egy nagy táborba, hol az asszonyok valóban nagyszerű lakomát rögönöztek a győztesek és legyőzöttek számára egyaránt s a legnagyobb egyetértés uralkodott mindenfelé.

A hősök mindkét oldalról mindenféle kenőccsel feldiszitették magukat estére s a két törzs óriási lakomára egyesült, mely egész éjjel és több következő napon át tartott. Itt táboroztunk körülbelül egy hétig, folytonosan lakmározva.

(Folyt. köv.)

Tanuló-leány

jó fizetéssel felvétetik.

Egy tisztességes jóra való gyermektelen özvegy asszony, ki a háziteendőiben segítene

ingyen lakást

kaphat. Továbbit a kiadóban.

Valódi, tiszta kék-szilva

pálinka

teljesen szeszmentes 1 frt. literje
Iritz Sámuel özv. cégnél.

Glück Samu

Csanádmegye legnagyobb gépraktára
Makó, (főtér.)

A legolcsóbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett szállít: Legjobb minőségű acélból készült egyes és kettős ekéket és ekéfejeket, tárcsás-, fogas és láncboronákat, világhírű „Losonci Drill” hengeres szerkezetű vetőgépeket, műtrágya-szóróval kombinált, mérilős szerkezetű „Rekord Drill” vetőgépeket, páros-sorú legtükéletesebb Kalmár-féle rostákat, trióröket, ujonnan hitelesített mérlegeket és súlyokat, répavágókat, lábballhajtós morzsolókat, vizmentes-ponyvákat, zsákokat, gép-szijakat és olajokat, legújabb szerkezetű varrógépeket és kerékpárokat, gummik és ke-o rékpár felszereléseket mindenféle kerékpárhoz. o Gramofonok- és legújabb lemez-ujdonságok nálam minden időben megtekinthetők és beszerezhetők.

Értesítés!

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a nagyérdemű helybeli és vidéki uriközönséget, hogy az őszi és téli áruim megérkeztek.

Legfinomabb angol-, skot- és honi gyártmányok nagy választékban.

Ujonnan s modernnül berendezett szabó-műtermemben, ahol csakis legújabb divat szerint és legjutányosabb árak mellett készülnek, u. m.:

szalon-, utcai- és sport öltönyök, felöltők, télikabátok, stb. stb.

Az uri közönség becses pártfogását kérve, — kiváló tisztelettel

Ifj. ANTAL JÓZSEF

Makó, Dessewffy-tér 13. sz., (Makói Ujság bérpalotájában).

Ibolya-crém, Ibolya-szappan,

Ibolya-puder,

legjobb hatású arc és kéz--
finomító szerek

Egyedül kaphatók:

VÉBER & BÁRÁNY

„Az Isteni gondviseléshez” címzet gyógyszertárában.

Makó, Szegedi-utca.

Ára: Ibolya-crém 1 korona.
Ibolya-puder 1 korona.
Ibolya-szappan 70 fill.

Nagy raktár mindennemű engedélyezett különleges-ségekből, kötszerek, gumi-cikkek és illatszerekben. (22)

FIGYELEM!

ÉRTESÍTÉS!

Aki földjére és házára hosszú vagy rövid le- **4, 4¹/₂ 0** Pénzkölcsönt járata törlesztéses

akar fölvenni, vagy aki építeni szándékozik és ahhoz I. és II. helyre **építkezési kölcsön**

szükséges, az forduljon bizalommal az alanti bankirodába, mert megbízást kaptam az ország legnagyobb pénzintézetétől, hogy megfelelő tőke törlesztéssel 10 évtől 60 évig terjedő időre folyosíthatok 4, 4¹/₂% kölcsönt. Megbízatásom folytán a kölcsön megszerzését teljesen díjtalanul eszközölöm, mivel intézeteim által leszek honorálva. **Kenyeres Izsó** Makó, Uri-utca Bóhm-féle ház.

66

Ügynökökkel kérem nem összetéveszteni.

A vevőközönség figyelmébe.

Ha szép, jó-uj árut olcsóért akar

vásárolni, úgy ne mulassa el az olcsóságáról híres „Meyasszonyhoz” címzett

rőfös- és divatáru üzletet

felkeresni a Dessewffy-téren, Makói Ujság bérházában, (püspökkertel szemben), ahol minden e szakmába vágó cikkek igen izléses választékban kaphatók és így mindenki saját érdekében cselekszik ha ruha szükségletét a fent nevezett cégnél szerzi be.

Egy próba vásárlás mindenképpen meggyőző